

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 listopada 2017 r.

Pozycja 228

POSTANOWIENIE z dnia 4 października 2017 r. Sygn. akt Ts 241/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Grzegorz Jędrzejek – przewodniczący i sprawozdawca
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Zbigniew Jędrzejewski,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 lutego 2017 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej G.W.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 19 listopada 2016 r. (data nadania) G.W. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 42 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2016. poz. 1137, ze zm.; dalej: k.k.) w zakresie, w jakim „przy wykonaniu konstytucyjnej kompetencji sądu do sprawowania wymiaru sprawiedliwości w istotny sposób ogranicza sądom realizację zasady indywidualizacji sankcji karnej, jak również całkowicie odbiera sędziemu *in concreto* możliwość swobodnego wymierzania kary w oparciu o przepisy rozdziału VI Kodeksu karnego, w tym przede wszystkim w oparciu o art. 53 § 1 k.k.”, jest niezgodny z art. 10 w związku z art. 175 ust. 1 oraz art. 45 ust. 1 w związku z art. 178 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Skarżący zarzucił zakwestionowanemu w skardze art. 42 § 3 k.k., że ze względu na wprowadzenie obligatoryjnego środka karnego w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio w stosunku do sprawców przestępstwa określonego w art. 178a § 4 k.k. „stanowi istotne ograniczenie konstytucyjnej kompetencji sądu do sprawowania wymiaru sprawiedliwości, albowiem w sposób istotny ogranicza zasadę indywidualizacji sankcji karnej, prowadząc finalnie (...) do automatyzmu i schematyzmu orzekania, jak również całkowicie odbiera sędziemu możliwość wpływania na wymiar kary”. Innymi słowy, skarżący utrzymuje, że przepis ten uniemożliwia sądowi swobodne – tj. według swego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę (art. 53 § 1 k.k.) – wymierzenie kary odpowiadającej charakterowi i okolicznościom czynu, a także właściwościom i warunkom osobistym sprawcy.

Postanowieniem z 9 lutego 2017 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 15 lutego 2017 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, stwierdziwszy, że nie spełnia ona podstawowego warunku określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: ustawa o TK). Jak zauważył Trybunał, spośród wskazanych w skardze – jako wzorce kontroli dla art. 42 § 3 k.k. – postanowień Konstytucji, tylko art. 45 ust. 1 jest źródłem prawa podmiotowego chronionego za pomocą skargi konstytucyjnej. Pozostałe przywołane w skardze przepisy ustawy zasadniczej wyrażają zasady ogólne, w związku z tym nie mogą być tego środka prawnego. Art. 10 Konstytucji statuuje ustrojową zasadę trójpodziału władz, art. 175 ust. 1 – zasadę sądowego wymiaru sprawiedliwości, natomiast art. 178 ust. 1 – zasadę niezawisłości sędziowskiej. Trybunał, odwoławszy się do swojego orzecznictwa przypomniał, że na treść prawa wyrażonego w art. 45 ust. 1 Konstytucji składają się: po pierwsze, prawo do uruchomienia procedury przed niezależnym, niezawisłym i bezstronnym sądem, po drugie, prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności, po trzecie, prawo do wyroku sądowego, tj. prawo do uzyskania wiążącego rozstrzygnięcia danej sprawy przez sąd, oraz po czwarte, prawo do odpowiedniego ukształtowania ustroju i pozycji organów rozpoznających sprawę. Trybunał zauważył, że we wniesionej skardze skarżący nie przedstawił argumentów, które uprawdopodobniałyby naruszenie któregośkolwiek ze wskazanych elementów tego prawa czy uzasadniały tezę o nieproporcjonalnej – w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji – ingerencji ustawodawcy w to prawo. Istota zarzutów sformułowanych w skardze sprowadza się bowiem do zakwestionowania art. 42 § 3 k.k. ze względu na brak możliwości w wyniku jego obowiązywania swobodnego – tj. według swego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę (art. 53 § 1 k.k.) – wymierzenia przez sąd kary odpowiadającej charakterowi i okolicznościom czynu, a także właściwościom i warunkom osobistym sprawcy, co – jak utrzymuje skarżący – „utrudnia sądom realizację zasady trafnej reakcji karnej, a tym samym zasady sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji” (art. 45 w związku z art. 178 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji). Mając powyższe na względzie Trybunał stwierdził, że skarżący nie wskazał naruszonych praw, a w konsekwencji nie określił sposobu ich naruszenia.

W zażaleniu z 22 lutego 2017 r. skarżący zakwestionował postanowienie Trybunału w całości. Jego zdaniem w skardze „ewidentnie wykazał” naruszenie wynikającego z art. 45 ust. 1 Konstytucji „prawa do sprawiedliwego i obiektywnego wyroku”. Zarzucił, że sąd, orzekając zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych dożywotnio, „nie miał jakiegokolwiek ustawowej możliwości sprawiedliwego miarkowania o rozmiarze orzeczonego względem [niego] środka karnego jak tylko dożywotnio”, a wymierzenie „wyłącznie (...) tak »drakońskiej« sankcji nie jest sprawiedliwe i przeczy nawet werbalnemu znaczeniu pojęciu »wymierza«, o którym mowa w treści art. 53 § 1 [k.k.]”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074) do postępowań przed Trybunałem wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy o TK stosuje się przepisy tej ustawy. Skoro postępowanie zainicjowane skargą skarżącego nie zostało zakończone do 3 stycznia 2017 r., tzn. dnia wejścia w życie ustawy o TK, to zarówno wstępne, jak i merytoryczne rozpoznanie tej skargi określają przepisy ustawy o TK.

Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy o TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyj-

nej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 ustawy o TK). Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał bada przede wszystkim, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Nie można zgodzić się z twierdzeniem skarżącego, jakoby w skardze „ewidentnie wykazał” naruszenie swych praw wyrażonych w art. 45 ust. 1 Konstytucji. Trzeba bowiem zauważyć, że ten przepis ustawy zasadniczej został wskazany jako wzorzec kontroli dla zakwestionowanego w skardze art. 42 § 3 k.k. m.in. w związku z art. 178 ust. 1 Konstytucji. Trybunał zwraca uwagę na to, że art. 178 ust. 1 Konstytucji nie odnosi się do prawa do sądu. Stanowi on bowiem o tym, że sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. Skarżący ponadto wydaje się zapominać o tym, że w uzasadnieniu złożonej w Trybunale skargi zwrócił uwagę na „istotne ograniczenie konstytucyjnej kompetencji sądu do sprawowania wymiaru sprawiedliwości (...) ściśle związanej z zasadami: niezależności (art. 173 Konstytucji) i niezawisłości sędziowskiej (art. 178 Konstytucji)”. Sformułowany w skardze lakoniczny zarzut niezgodności art. 42 § 3 k.k. z art. 45 ust. 1 Konstytucji dotyczył jedynie tego, że sankcja określona w tym przepisie „utrudnia sądom realizację zasady trafnej reakcji karnej”.

W postanowieniu z 9 lutego 2017 r. Trybunał zasadnie zatem przyjął, że skarżący nie przedstawił argumentów, które uprawdopodobniałyby naruszenie któregośkolwiek z elementów prawa do sądu czy uzasadniały tezę o nieproporcjonalnej – w świetle art. 31 ust. 3 Konstytucji – ingerencji ustawodawcy w to prawo. W związku z tym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 ustawy o TK – Trybunał prawidłowo odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

Zażalenie nie podważa podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, więc Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 8 ustawy o TK – postanowił jak w sentencji.